

Regional cykelplan

för Gävleborgs län

Remissversion

2017-07-12

Dokumenttitel: Regional cykelplan för Gävleborgs län

Författare: Martin Gunnarsson, Region Gävleborg, Lotta Fritz och Anna-Lena Söderlind, Sweco

Ansvarig för genomförande: Britt-Inger Gustafsson, Trafikverket Region Mitt

Organisation: Trafikverket Region Mitt

Medverkande: Agneta Löf, Britt-Inger Gustafsson, Christer Dahlenlund, Henrik Schelin, Trafikverket, Martin Gunnarsson, Region Gävleborg, Lotta Fritz och Anna-Lena Söderlind, Sweco

Dokumentdatum: 2017-07-12

Version: Remissversion

Fastställt av:

Kontaktperson: Britt-Inger Gustafsson, Trafikverket Region Mitt

Trafikverket

Postadress: Box 417, 801 05 Gävle

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Förord

Kompletteras efter remisstid.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	5
2. STRATEGISKA INRIKTNINGSOMRÅDEN.....	6
Sammanhållande arbets- och studiependlingsstråk	6
Sammanbundna regionala och nationella stråk	7
Cykelmöjligheter parallellt med mitträckesseparerade vägar.....	7
3. MÅL	8
Transportpolitiska mål	8
Regionala målområden och strategiska vägval.....	8
4. ÅTGÄRDER.....	9
5. EKONOMI OCH FINANSIERING	9
6. GENOMFÖRANDE OCH ANSVAR.....	10
Hur blir en cykelväg till, och vem har ansvar för vad?	10
Region Gävleborgs ansvar.....	11
Trafikverkets ansvar.....	11
Cykelfrågan i kommunen.....	12
Förankring och giltighet.....	12
7. UPPFÖLJNING	13
8. KÄLLOR	13
9. BILAGOR	14

1. Inledning

En cyklande befolkning ger stora samhällsvinster. Det ger en ökad folkhälsa genom fysisk aktivitet, renare luft och minskat buller, mer plats för bostadsbebyggande, inga utsläpp av koldioxid och ett mer jämställt transportsystem med framkomlighet för människor i alla åldersgrupper. Att bygga ny infrastruktur för cykel är därmed mycket resurseffektivt jämfört med att bygga för andra transportslag. För att göra cykling än mer attraktivt behöver det bli säkrare att cykla. Utformningen av infrastrukturen behöver anpassas efter cyklistens behov. Mot bakgrund av detta har Trafikverket tagit fram en regional cykelplan för Gävleborg. Syftet med den regionala cykelplanen är att skapa ett konsekvent arbetssätt för prioritering av infrastrukturåtgärder för ett mer hållbart samhälle ur ekonomisk, social och ekologisk synvinkel. Cykelplanen ska även fungera som ett stöd till kommunernas cykelstrategiska arbete.

Den regionala cykelplanen har fokus på infrastrukturåtgärder för cykel på statliga vägar. I arbetet med cykelplanen har följande vision tagits fram:

Tillsammans arbetar vi för att vi i Gävleborg ska cykla mera

För att nå visionen behövs även andra typer åtgärder. Om cykeln ska vara ett enkelt och attraktivt val för hela eller en del av din resa, oavsett om du bor på landet eller i staden behövs bland annat ordentliga cykelställ med tak vid pendlarparkeringar, stationer eller busshållplatser, laddningsmöjligheter för elcyklar, möjligheten att kunna använda cykeln i kollektivtrafiken samt informationsåtgärder för ökat cyklande. Därför är det avgörande att flera aktörer, såsom regionens kommuner, Region Gävleborg och Trafikverket arbetar tillsammans för att förbättra möjligheterna för cykling.

I april 2017 antog regeringen "En nationell cykelstrategi för ökad och säker cykling – som bidrar till ett hållbart samhälle med hög livskvalitet i hela landet". Med den vill regeringen stimulera långsiktigt hållbara transportlösningar. Den regionala cykelplanen för Gävleborg går i linje med intentionerna i den nationella strategin. I regeringens direktiv till åtgärdsplaneringen¹ framgår det att vid prioritering av åtgärder för den statliga infrastrukturen ska förutsättningarna för ett ökat bostadsbyggande vägas in. Detta kommer även att vara vägledande för cykelinvesteringar i Gävleborgs län.

---

¹ Det som utgör grund för Trafikverkets uppdrag att ta fram förslag till en ny nationell trafikslagsövergripande plan för transportsystemet för perioden 2018–2029.

2. Strategiska inriktningsområden

I hela Gävleborgs län finns behov av bättre cykelinfrastruktur längs de statliga vägarna. De medel som finns att fördela på ny cykelinfrastruktur är begränsade, vilket gör att prioriteringar behöver göras. För att prioriteringen ska bli konsekvent fastslår cykelplanen några strategiska inriktningsområden som används vid val av åtgärder.

Strategiska inriktningsområden – rangordnade:

1. Sammanhållande arbets- och studiependlingsstråk
2. Sammanbundna regionala och nationella stråk
3. Cykelmöjligheter parallellt med mitträckesseparerade vägar

Nedan görs en utförligare genomgång av respektive strategiskt inriktningsområde.

Sammanhållande arbets- och studiependlingsstråk

Detta inriktningsområde avser sammanhållande arbets- och studiependlingsstråk i eller nära större tätorter², där syftet är att främja arbets- och studiependling.

Insatser

Verka för att i starka arbetspendlingsstråk förbättra förutsättningarna för att fler ska kunna cykla.

Verka för att cykeln i större utsträckning enkelt kan användas hela eller delar av resan exempelvis till och från viktiga bytespunkter i kollektivtrafiken.

Verka för att öka barns och ungdomars möjligheter att själva på ett säkert sätt ta sig till och från skola och studier, använda transportsystemet samt vistats i trafikmiljöer.

---

² Nivå a och b enligt Kågeson-modellen (Modell för regional inventering och planering av cykelvägar, Vägverket Publikation 2007:13)

Sammanbundna regionala och nationella stråk

Detta inriktningsområde avser åtgärder som syftar till att sammanbinda regionala och nationella cykelstråk.

Insatser

Verka för att skapa sammanhängande cykelstråk genom att identifiera och åtgärda felande länkar för att öka möjligheterna att cykla mera i de utpekade stråken i Infrastrukturprogram med systemanalys, Region Gävleborg.

Cykelmöjligheter parallellt med mitträckesseparerade vägar

Detta inriktningsområde avser cykelmöjligheter parallellt med mitträckesseparerade vägar där dessa sammanfaller med arbets- och studiependlingsstråk.

Insatser

Kompletteras efter remisstid.

Cykelturism i alla dess former är en växande bransch oavsett om det gäller längs särskilda turistiska cykelleder eller i skog och på berg. Eftersom fokus i denna cykelplan är på infrastrukturåtgärder på statliga vägar pekats inte cykelturism ut som ett särskilt strategiskt inriktningsområde. Däremot har förbättringar i infrastruktur för cyklister även positiva effekter på turist- och besöksnäringen.

3. Mål

De åtgärder som genomförs inom ramen för den regionala cykelplanen ska bidra till att uppnå de transportpolitiska målen och Regionen Gävleborgs mål.

Transportpolitiska mål

Övergripande mål

Det övergripande transportpolitiska målet är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Funktionsmålet

Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Hänsynsmålet

Transportsystemets utformning och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. Det ska också bidra till att miljö kvalitetsmålen uppnås och att ökad hälsa uppnås.

Regionala målområden och strategiska vägval

Målområde: Tillgängliga miljöer

Tillgängliga miljöer handlar om möjligheten att ta del av arbete, studier, fritid, välfärd och service i alla delar av Gävleborg. Infrastrukturen ska vara ett medel för att nå nya marknader, utbildning, fritid och arbete. Den ska stärka flödet av personer, varor, idéer och tjänster på ett hållbart sätt. (Källa: Nya möjligheter, Regional utvecklingsstrategi för Gävleborg 2013-2020, Region Gävleborg)

Strategiskt vägval: Hållbart resande

Goda kommunikationer är en viktig förutsättning för regional tillväxt, attraktivitet och konkurrenskraft. De insatser som görs i transportinfrastrukturen ska därför i första hand stärka sådant som är betydelsefullt för till exempel hållbar arbetspendling.

(Källa: Infrastrukturprogram med systemanalys, Region Gävleborg)

4. Åtgärder

För att uppnå visionen i cykelplanen och bidra till de transportpolitiska och regionala målen genomförs ett antal cykelåtgärder varje år. Samtliga kommuner i regionen har med utgångspunkt från de strategiska inriktningsområdena möjlighet att lämna in en förteckning över prioriterade cykelobjekt. Dessa prioriteras och tidsätts i sin tur av Trafikverket för de nationella statliga vägarna och av Region Gävleborg för de regionala statliga vägarna utifrån cykelplanens intentioner och strategiska inriktningsområden.

5. Ekonomi och finansiering

Genomförandet av åtgärder i cykelplanen sker inom ramen för den nationella och den regionala planen för transportinfrastruktur. I Länstransportplan 2014-2025, Region Gävleborg, finns 135,5 miljoner kronor avsatta för separata gång- och cykelprojekt. Det motsvarar nästan 15 procent av den totala planramen. De avsatta medlen räcker till att anlägga ca 25 – 70 km cykelväg (2017 års prisnivå) beroende på de specifika objektsförutsättningar.

6. Genomförande och ansvar

Att samordna kommunernas fysiska planering för bebyggelse med planeringsprocesserna för att skapa transportinfrastruktur är centralt för en hållbar samhällsutveckling. Som tidigare nämnts vill regeringen att infrastruktursatsningar ska ge förutsättningarna för ett ökat bostadsbyggande. I genomförandet av cykelinfrastrukturåtgärder i Gävleborgs län kommer därför detta tas med som en viktig förutsättning.

Eftersom de ekonomiska resurserna för att bygga cykelinfrastruktur är begränsade pekar den regionala cykelplanen ut prioriterade stråk där en analys gjorts över vilka som är mest angelägna. Därefter är inriktningen att genomföra smärre förbättringar med hjälp av punktinsatser där det bedöms som effektivt. Prioritering och bedömning görs med hjälp av de strategiska inriktningsområdena, som presenteras i kapitel 2.

Hur blir en cykelväg till, och vem har ansvar för vad?

Det finns tre olika typer av vägar: statliga vägar som Trafikverket ansvarar för, kommunala vägar som respektive kommun ansvarar för samt enskilda vägar som har en eller flera privata ägare. Cykelvägar längs med statliga vägar faller under väglagen, vilket innebär att fysisk planering måste föregås av åtgärdsvalsstudie eller motsvarande samt att vägplan måste tas fram. Genomsnittlig genomförandetid för en större cykelinfrastrukturåtgärd är cirka fyra år från första planeringsstadiet till färdigställd infrastruktur. Detta under förutsättning att inga tidsförskjutningar sker på grund av exempelvis överklagande.

Statliga vägar

De statliga vägar som Trafikverket ansvarar för delas upp i två kategorier. Dels finns det vägar som är av nationellt intresse, vilka i Gävleborgs län utgörs av E4, E16, E45 samt väg 56, och dels övriga vägar av regionalt intresse. För infrastrukturinsatser på vägar av nationellt intresse finns en nationell plan, som fastställs av regeringen. Planeringen av dessa insatser görs på nationell nivå för åtgärder över 100 Mkr och av Trafikverket på regional nivå för åtgärder under 100 Mkr. Planeringen av infrastrukturinsatser på statliga vägar av regionalt intresse görs i en regional plan, länsplan för transportinfrastruktur, som fastställs var fjärde år av Region Gävleborg. Region Gävleborg tar fram denna plan i samarbete med länets kommuner, Handelskammaren, Trafikverket m.fl. större aktörer. Trafikverket är utförare av de åtgärder som planen beslutat om.

Varje mandatperiod tilldelar Regeringen via den nationella planen Region Gävleborg en viss summa pengar att investera i transportinfrastruktur på de statliga vägar som omfattas av länsplanen. Dessa pengar fördelas av Regionfullmäktiges politiker genom länsplanen till olika åtgärder som är politiskt prioriterade i vårt län. Varje år antar politikerna i Region Gävleborgs Hållbarhetsnämnd en verksamhetsplan som pekar ut vad som ska genomföras eller påbörjas under kommande år. Verksamhetsplanen blir en slags uppdragslista till Trafikverket som efter beslut av politikerna utreder och genomför lämpliga åtgärder.

Kommunala vägar

I varje kommun finns vissa vägar som ägs och underhålls av kommunen. Utmed dessa vägar är det kommunen som ansvarar för investering och projektering av cykelvägar. Kommunen kan i vissa fall söka stöd från Region Gävleborg för att finansiera en cykelväg på en viss sträcka. Detta kallas för statlig medfinansiering och ges under speciella förhållanden, som styrs av förordningen om statlig medfinansiering³.

Enskilda vägar

På enskilda (även kallade privata) vägar kan inget statligt stöd för investering av cykelväg erhållas.

Region Gävleborgs ansvar

Region Gävleborg ansvarar för att ta fram en länsplanen för den regionala transportinfrastrukturen. I länsplanen för Gävleborg fördelas medel från staten till olika områden, bland dem cykelinfrastruktur. Region Gävleborg har sedan år 2000 arbetat med mobilitetsfrågor genom sitt mobilitetskontor, en funktion som är till stöd för kommunernas eget arbete med mobilitetsfrågor.

Trafikverkets ansvar

Det är Trafikverkets ansvar att verkställa och genomföra de projekt som Region Gävleborgs årliga verksamhetsplan pekar ut. Trafikverket sköter därmed frågor som samråd, markförhandlingar, projektering och anläggning av infrastrukturen utmed det statliga vägnätet. Trafikverket har här möjlighet att tillämpa den senaste tekniken och utformningsmodeller som finns att tillgå.

---

³ Förordning (2009:237) om statlig medfinansiering till vissa regionala kollektivtrafikanläggningar m.m.

Cykelfrågan i kommunen

Den största potentialen för cykling finns i dagsläget i tätorterna där avstånden ofta är korta. Cykling är därför en viktig kommunal fråga. För att få till en helhetsbild över cykelbehoven och långsiktighet i cykelarbetet i kommunen är det önskvärt att det i varje kommun finns en cykelplan eller motsvarande. Utöver planerade fysiska åtgärder i cykelinfrastrukturen är det viktigt att kommunen möter upp med en strategi för hur den ska arbeta med mobilitetsfrågor så att den byggda infrastrukturen också får en hög nyttjandegrad. Det är också angeläget att kommunerna har en aktuell plan för hur drift och underhåll för cykel ska förbättras i syfte att öka trafiksäkerhet och visa att cykel är ett prioriterat trafikslag.

Förankring och giltighet

Den regionala cykelplanen sänds på remiss till regionens kommuner och Region Gävleborg. Planen har en giltighetstid om fyra år, med möjlighet att under åren revidera kapitlet med åtgärdsförslag.

7. Uppföljning

Kompletteras efter remisstid.

8. Källor

En nationell cykelstrategi för ökad och säker cykling – som bidrar till ett hållbart samhälle med hög livskvalitet i hela landet, Regeringskansliet 2017

Vägledning för regionala cykelplaner, Trafikverket Publikation 2013:137

Modell för regional inventering och planering av cykelvägar, Vägverket Publikation 2007:13

Nya möjligheter, Regional utvecklingsstrategi för Gävleborg 2013-2020, Region Gävleborg

Infrastrukturprogram med systemanalys, Region Gävleborg

Länstransportplan 2014–2025, Region Gävleborg

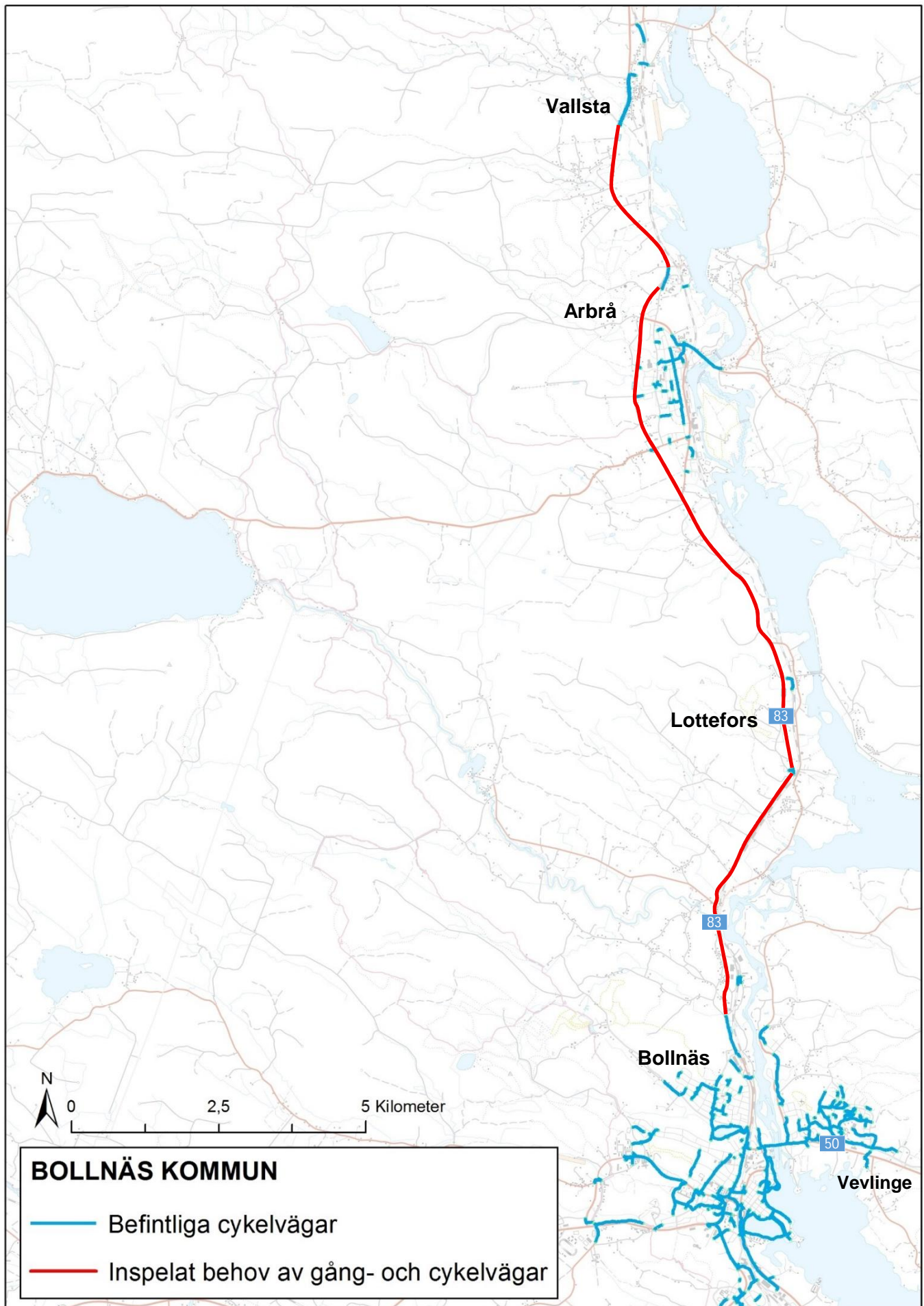
9. Bilagor

I bilaga A Tabell för inspel från respektive kommun

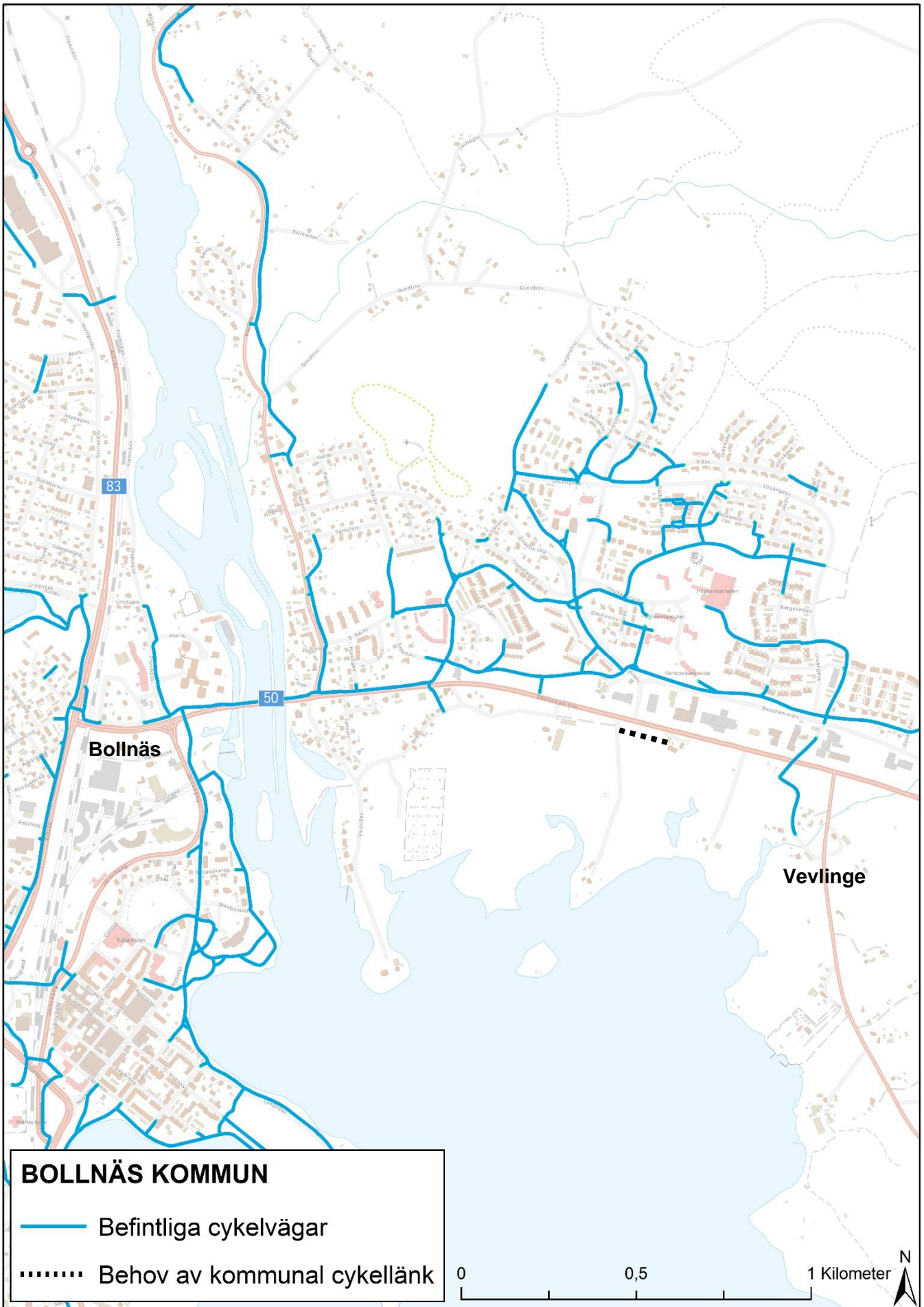
I bilaga B Kartor med urval av tidigare inspelat behov av cykelvägar

Bilaga B Kartor med urval av tidigare inspelat behov av cykelvägar

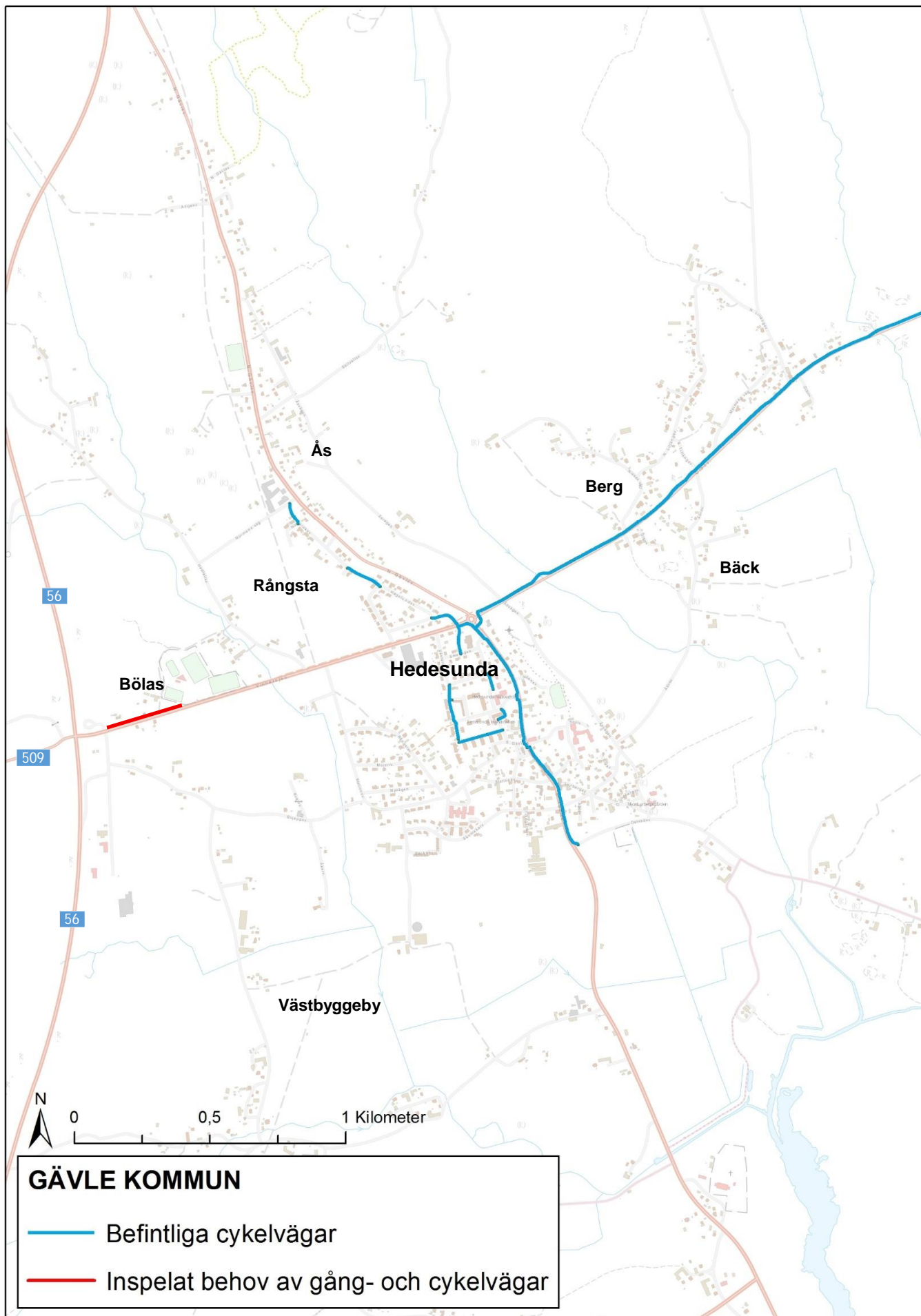

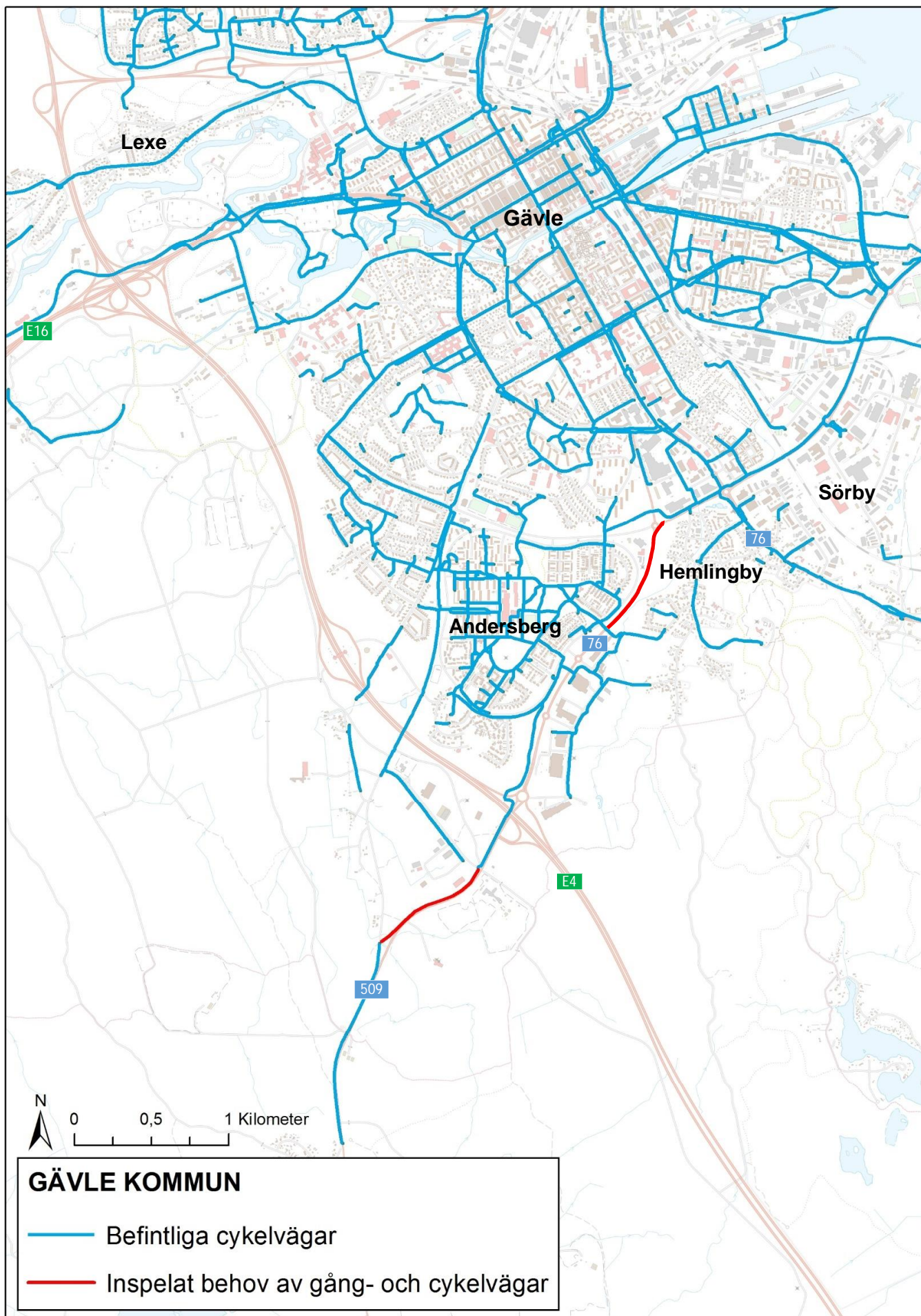
BOLLNÄS KOMMUN

- Befintliga cykelvägar
- ..... Behov av kommunal cykellänk

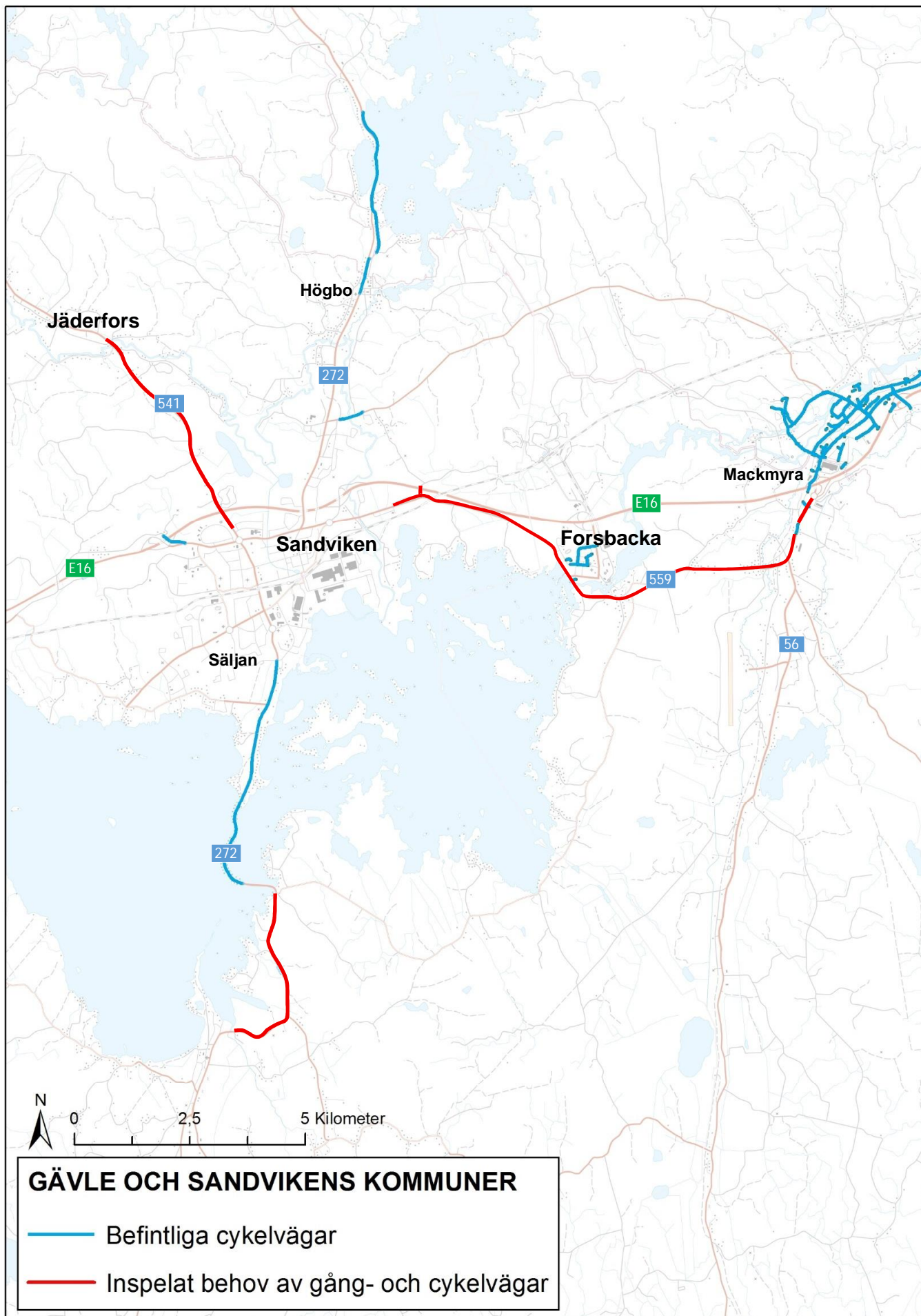

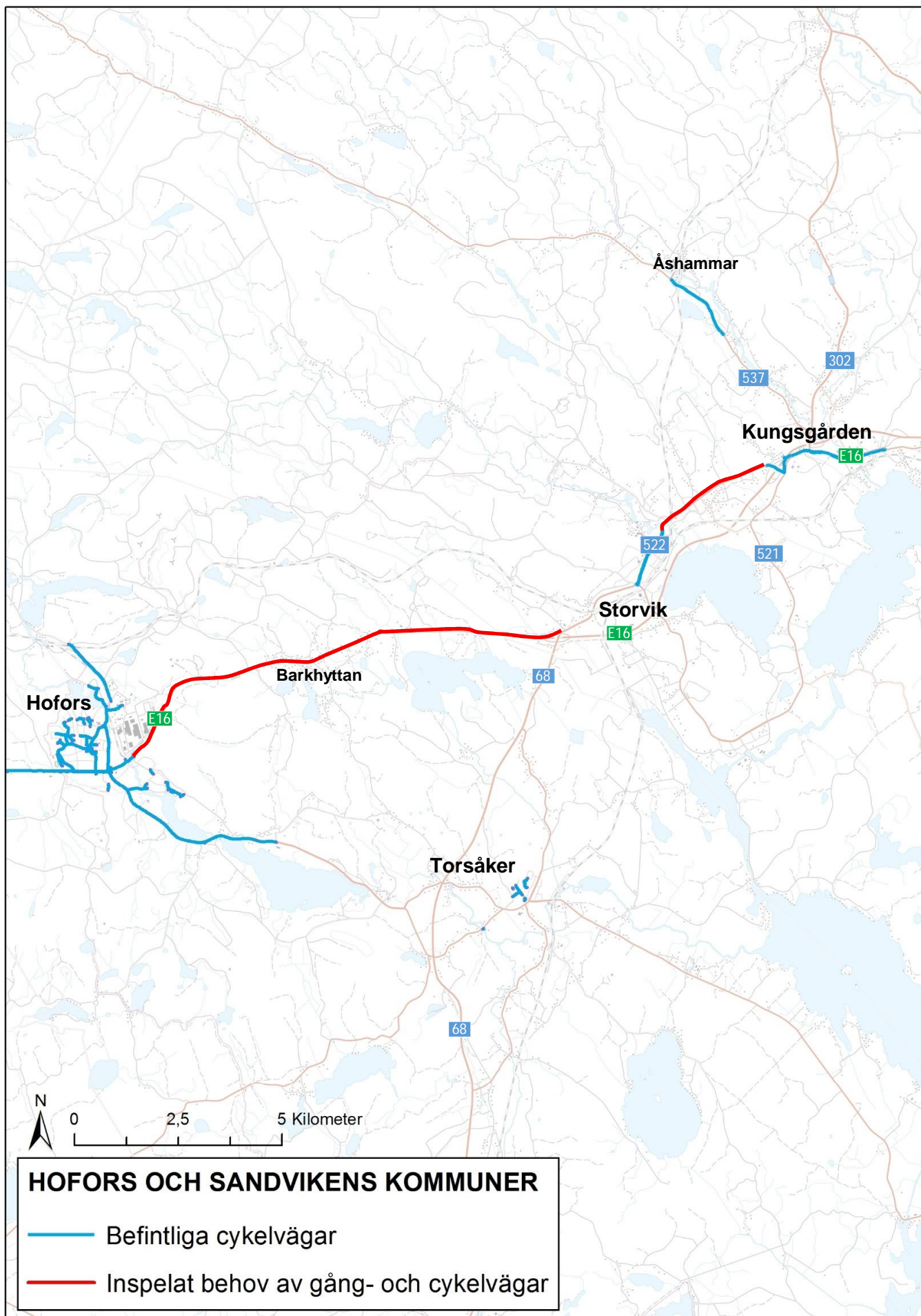

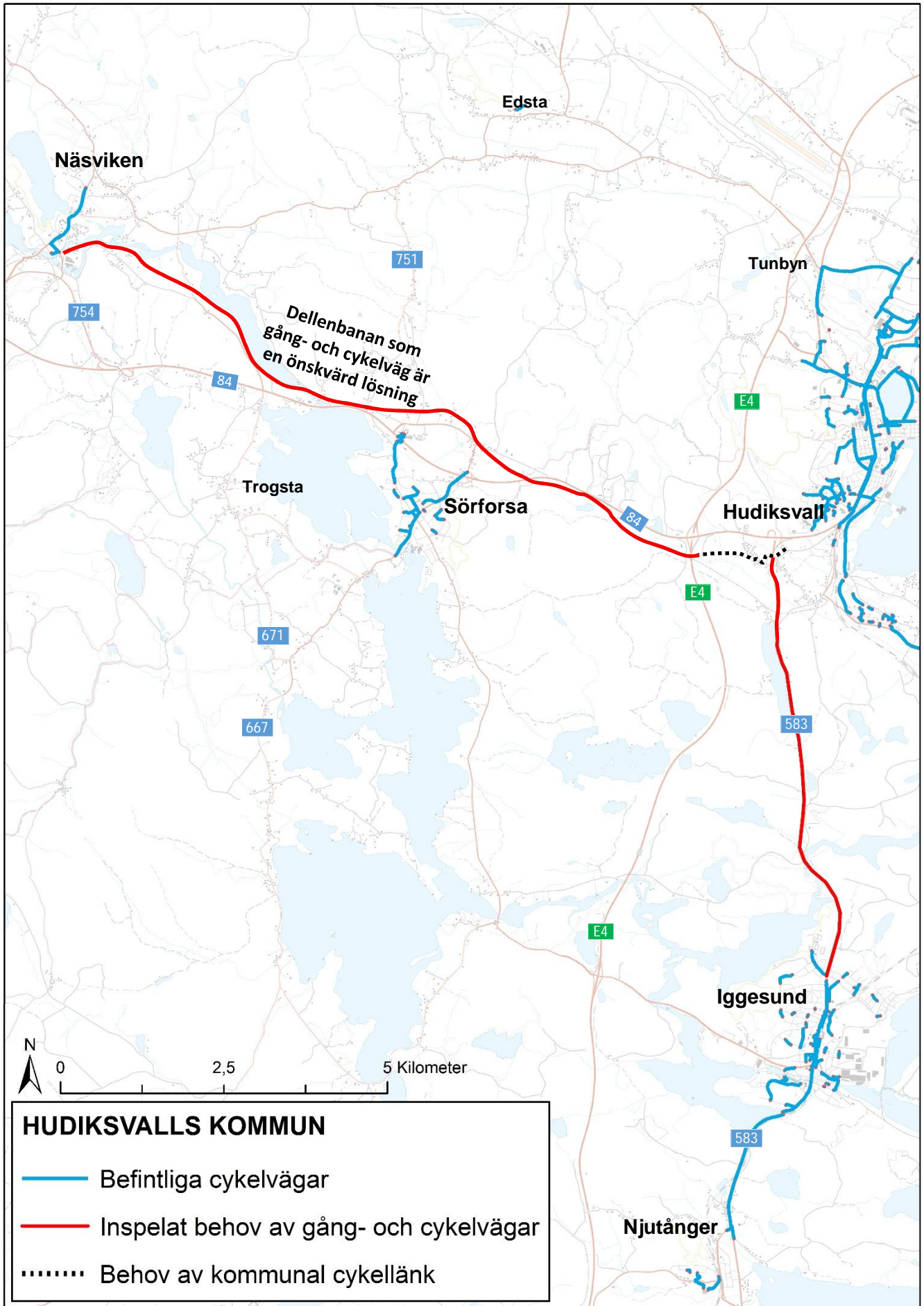

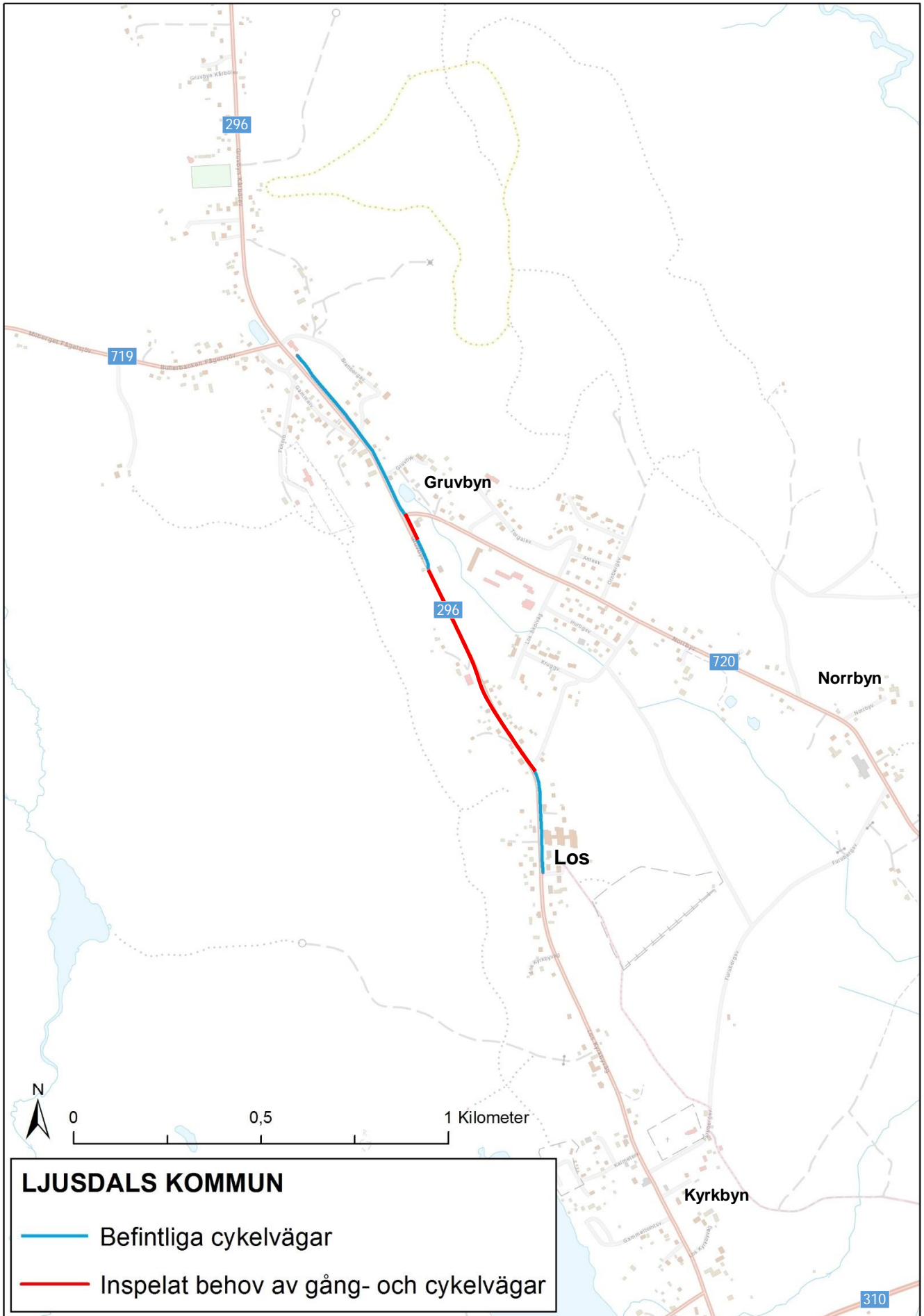

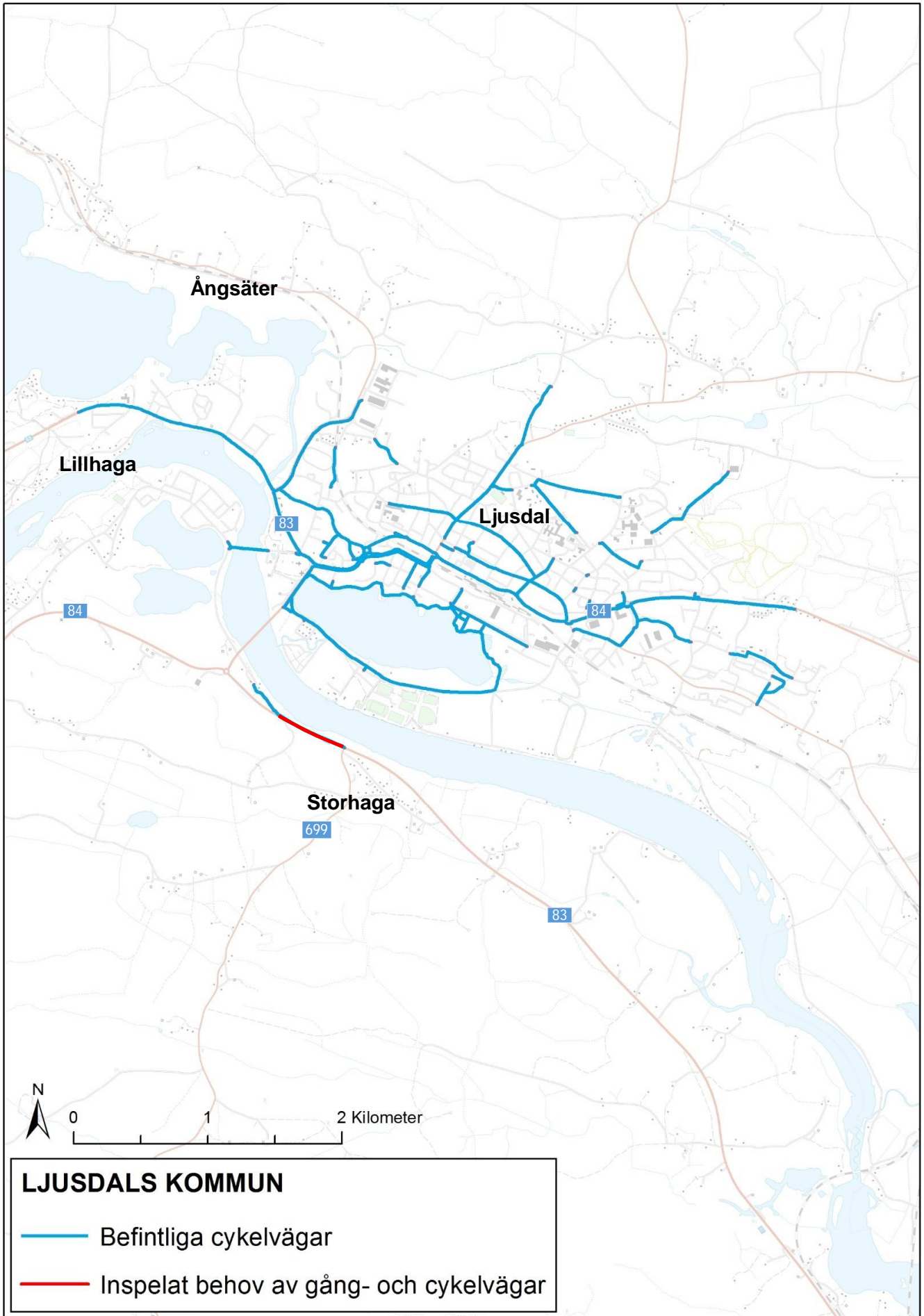

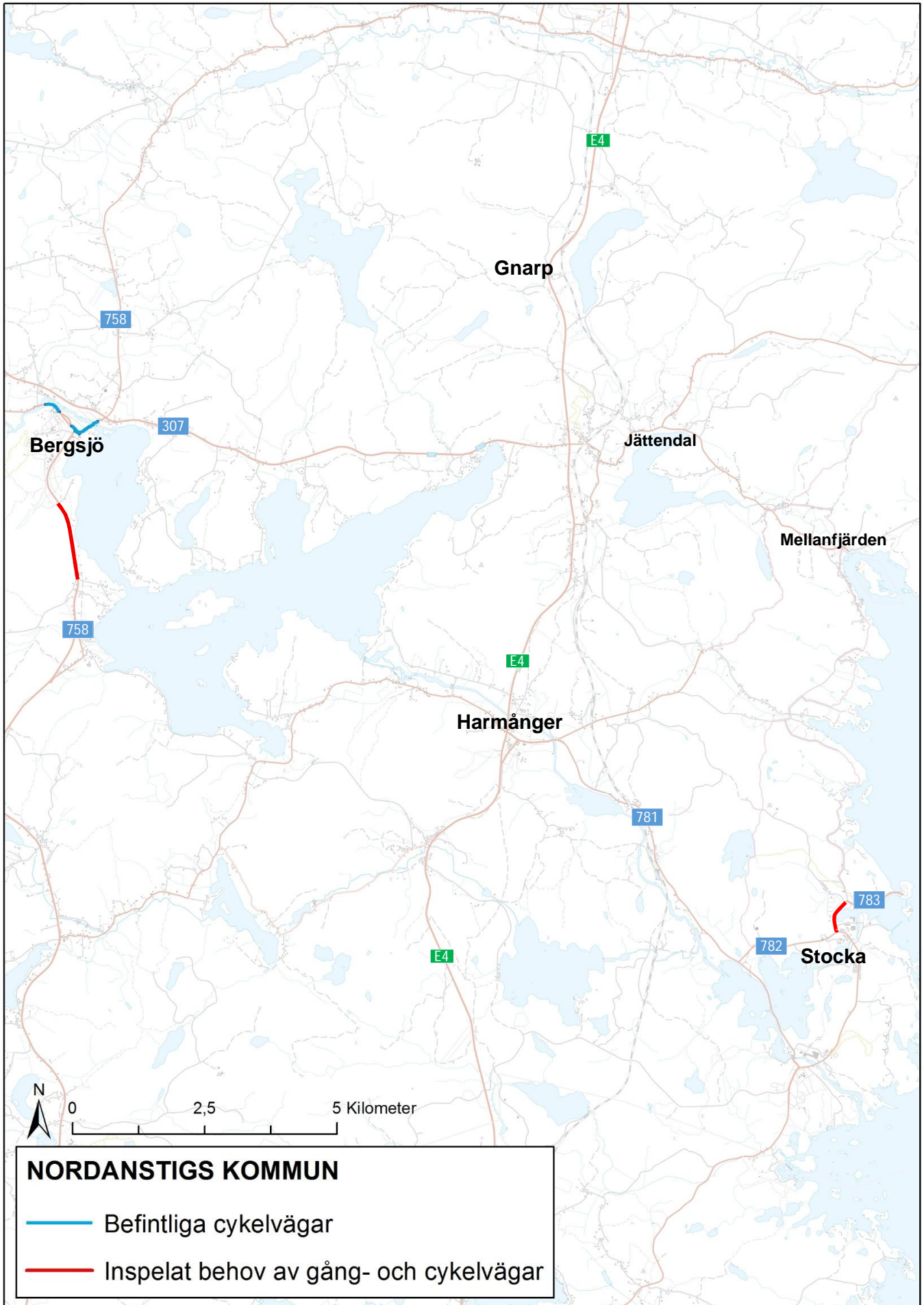

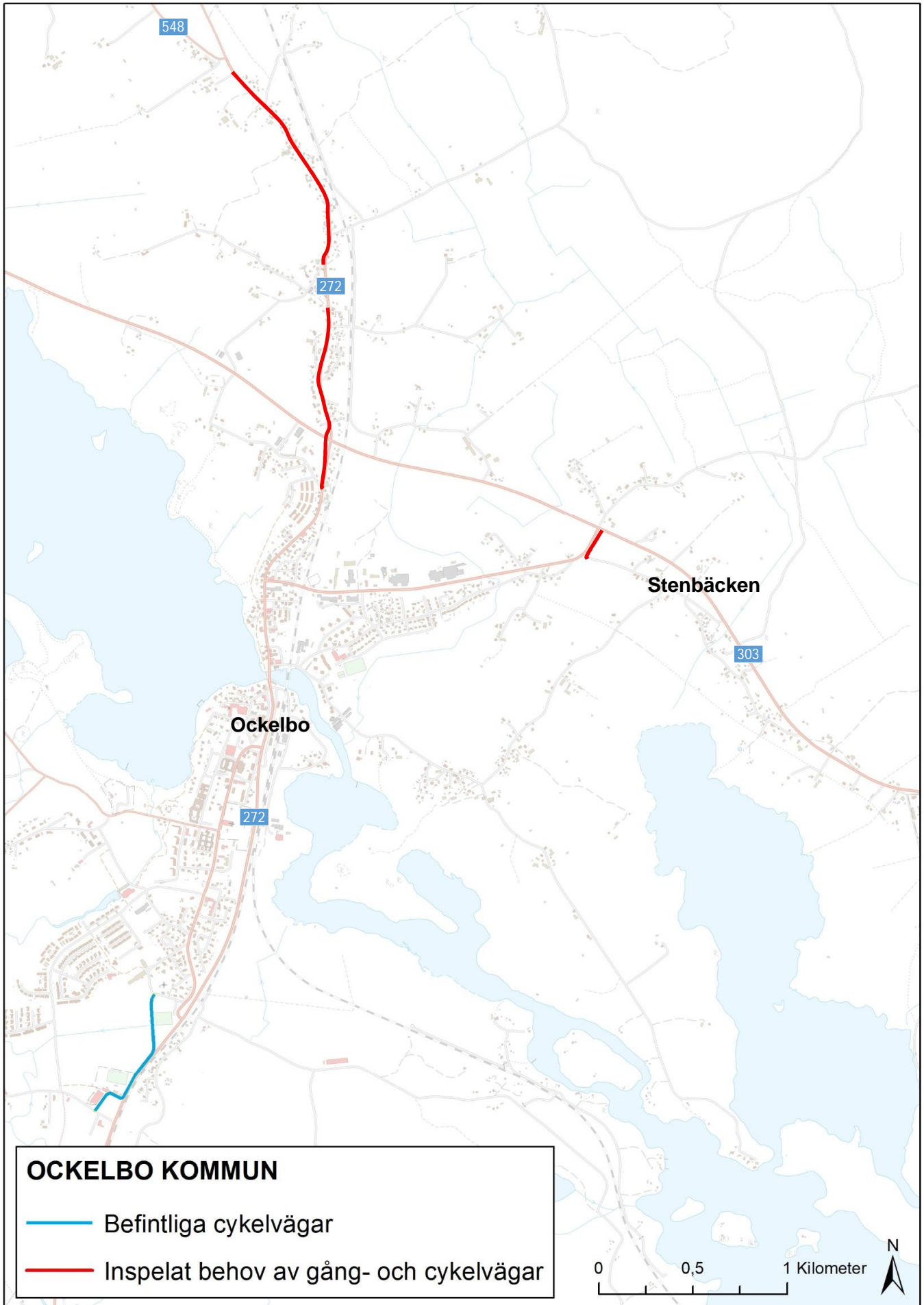

LJUSDALS KOMMUN

- Befintliga cykelvägar
- Inspelat behov av gång- och cykelvägar

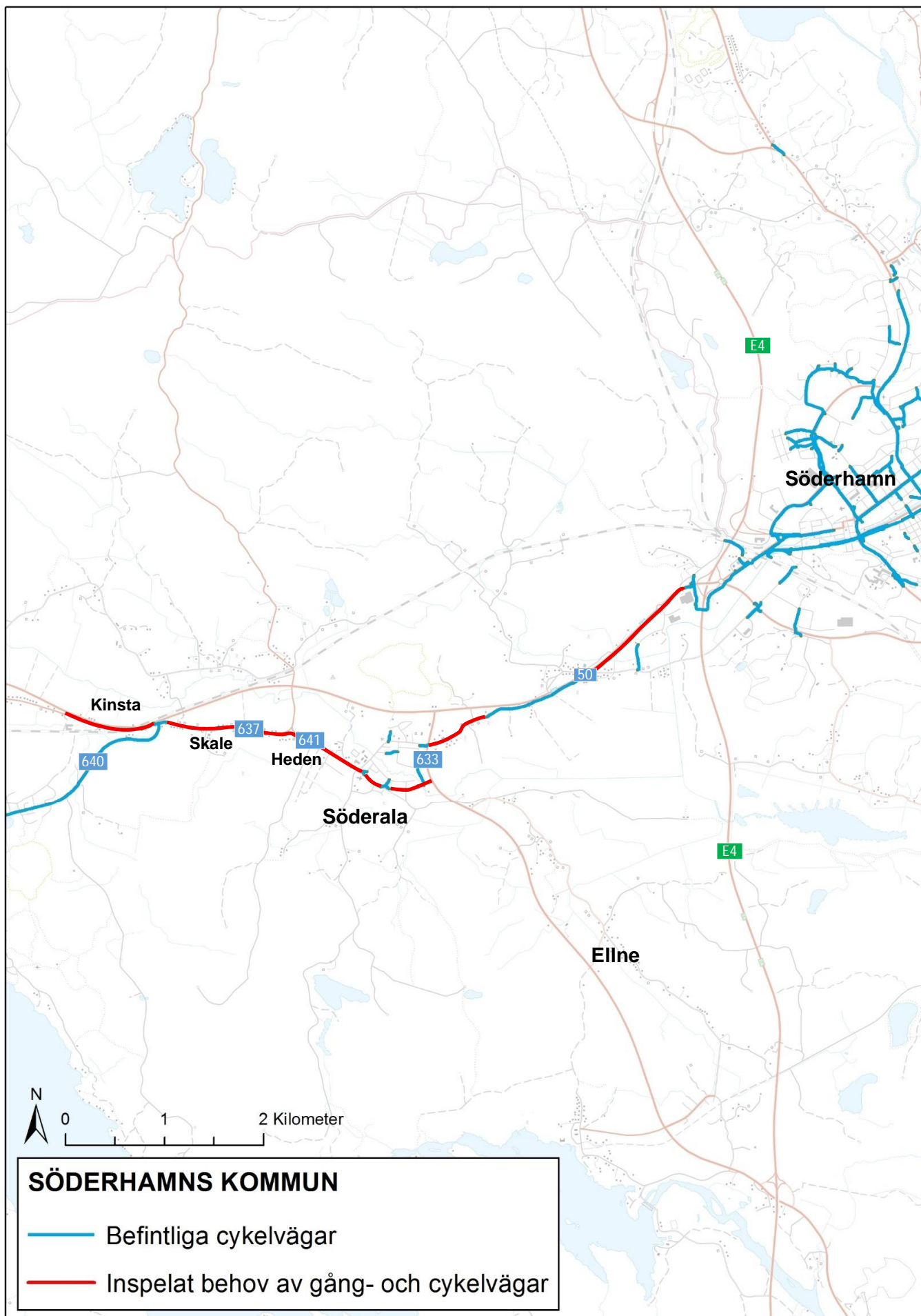

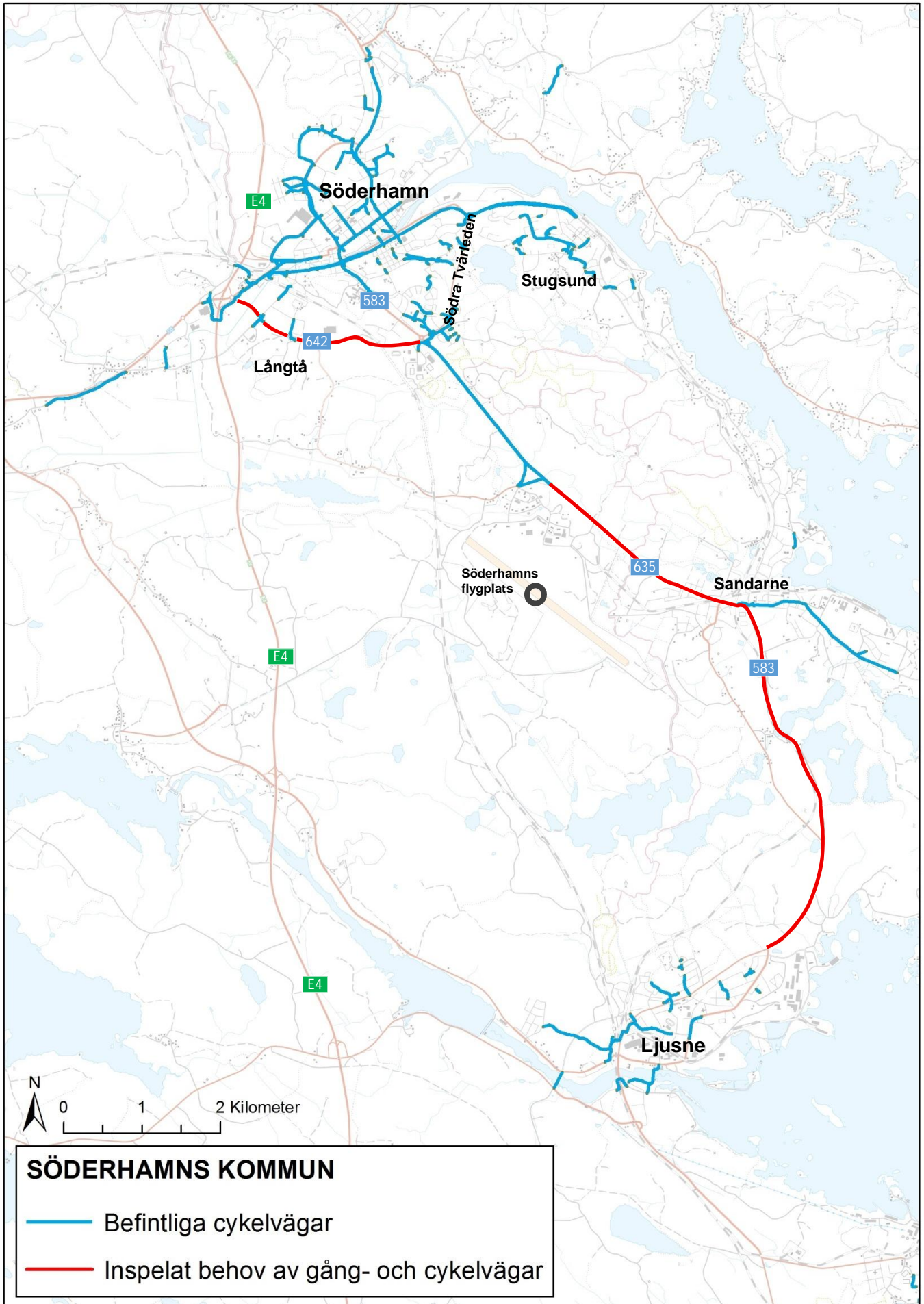

TRAFIKVERKET

Trafikverket, Box 417, 801 05 Gävle. Besöksadress: Norra Kungsgatan 1.
Telefon: 0771-921 921. Texttelefon: 010-123 50 00.

www.trafikverket.se